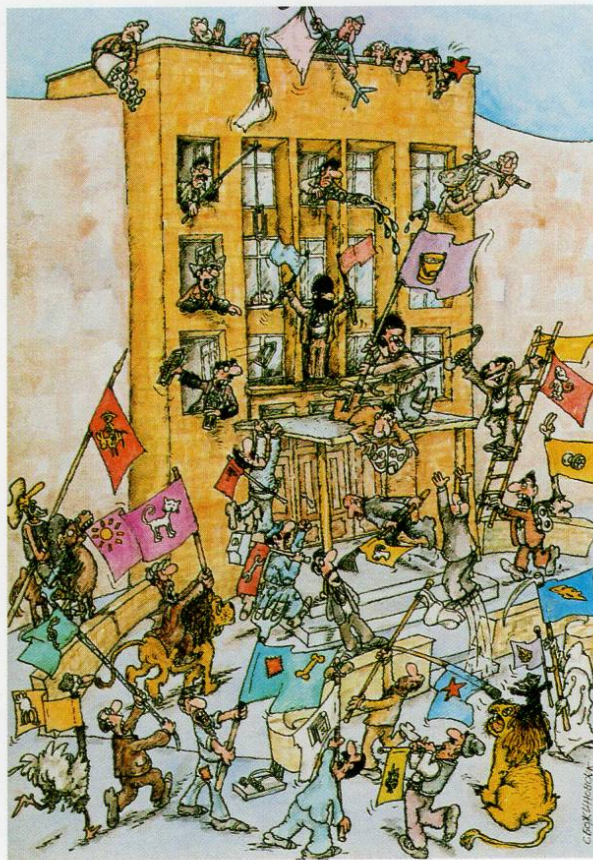

Сунчица Божиновска
Sunčica Božinovska

Музеј на град Скопје,
Скопје, 1994
Museum of the City of Skopje,
Skopje, 1994

Сунчица Божиновска
"Скопје"
Sunčica Božinovska
"Skopje"

Музеј на град Скопје,
Скопје, 1994
Museum of the City of Skopje,
Skopje, 1994

Карикатурите што имаме можност да ги видиме на оваа изложба претставуваат збир на две серии, идентични по својата тематика и технички пристап. Првата серија е континуирано објавувана на страниците на Скопската рубрика на весникот "Нова Македонија" во периодот 1989-92, а втората е создадена за потребите на книгата на Коста Балабанов "Старата скопска чаршија" (изд. Скопје, Туристички сојуз на Скопје, 1994). Инаку серијата е почната на страниците на "Остен", но поради тоа што во тој период весникот се печател во црно-бела техника, Сунчица Божиновска оваа идеја ја понудила на "Нова Македонија", која во тој период почнува да воведува колор страници во своето издание.

Овој податок донекаде може да не упати на содржината на самата идеја за создавање на оваа серија. Се работи за пристап во кој преку разни познати скопски објекти, институции, ќе се прикаже голем број на настани, состојби, личности, вицеви. Ваквиот пристап во секој случај барал поголема минуциозност во работењето (се работи за навистина голем број на детали, фигури и идеи), поголем формат на објавеното дело и колор (збор кој во музејската практика никогаш не го употребуваме за опис на одредено дело, но кој ете за карикатурата се чини податен) кој на целата таа случка ќе и даде поголема пластичност. Со еден збор, пристапот во својата претходна калкулација смета на определена репрезентативност и повторливост. Страниците на Скопската рубрика на "Нова Македонија" се чини дека се скоро идеални за ваквиот тип на карикатури. Скопје станува актер во просторот на карикатурата. Тоа не се случува така често, особено не кај нас.

Овде не станува збор дека голем број на случувања, проблеми, личности или состојби од овој град не се тема на определени медиуми на масовната култура, туку дека тој самиот, презентира преку својот урбан изглед, преку своите најпознати објекти, грди или убави, најчесто првите, станува актер во една јазична игра.

Приодот (голем број фигури, вицеви, случувања, обединети со некој објект или настан) не е непознат во практиката на македонските карикатуристи. Определен број од нив го применуваат од време на време. Корените, влијанијата и најверојатно највпечатливите резултати доаѓаат од Василие Поповиќ-Цицо и неговите карикатури од четириесетите и педесетите години каде што беа представени голем број личности кои во карикатурата се обединети по повод некој проект, проблем или случка. Ја забележуваме разликата. Фокусот е обратен. Цицо работи портрет карикатури (определени, конкретни личности) кои ги обединува некој настан, знаковно одбележан некаде во позадината на композицијата, Цица (поранешниот авторски потпис на Божиновска) работи вообичаени фигури од нејзиниот цртачки репертоар, во чија позадина се наоѓа конкретен, познат објект. Единствена личност во оваа нејзина серија е Скопје.

Божиновска инаку и припаѓа на онаа школа која во карикатурата применува чиста линија, која сите предмети, фигури или појави треба да ги дефинира во еден знаковен систем кој е податлив за што понепречено исчитување и раскажување на предпоставената случка, идеја или штос. Тоа е школа (присутна во голем број на земји, а со особено влијание во Источна Европа) каде што определен предмет, објект, суштество, растение итн. не се црта во својата поединечна конкретност, туку во неговата општост, како идеја за некој предмет, без никакви навлегувања во поединечните конкретизации. Една друга школа на карикатуристи и, особено, на илустратори, работи спротивно. Таму определен предмет или фигура смее да се прикаже само како негово презентирање по тип. На пример некое дрво не може да се воопшти. Тоа мора да биде бреза, даб, топола итн.

Оваа динстикција беше потребно да се одбележи затоа што во овие карикатури на Божиновска постои спој на двете школи. Фигурите и различните случувања во предниот план, и припаѓаат на едната школа, додека објектите од градот на другата.

Почесто, во текот на самата реализација, Божиновска се служи со фото—документација. Но и покрај тоа (овој метод кај некои карикатуристи често резултира со една непривлечна статичност во композицијата) се забележуваат определени отстапувања кои во некои карикатури на објектите, односно на градот му даваат привлечна димензија. Овие панорами ги работел карикатурист кој се движел по тие простори, ги познава од повеќе агли, додека употребата на фото-документацијата претставува само своевиден потсетник. Оттаму, Скопје, во некои карикатури на Божиновска, веројатно на неговите граѓани и им изгледа блиско и прифатливо.

Но и не само тоа. Во овие простори и ситуации тече еден живот полн со страсти и движења така особено за карикатурата. Дефилираат голем број на карактери, професии, настани, поврзани или неповрзани за конкретната тема. Да потсетам дека и периодот, кога најголем број од карикатурите се создадени (1989-92) е прилично бурен, за една карикатуристичка кариера дури и исклучително бурен. Случките кои ги црта Божиновска се најчесто детали. Ги чувствуваме, барем во овој момент, прилично блиско, но нив не ги забележуваат останатите медиуми, а сосема се наоѓаат надвор од изборот на историјата. Нашата недоумица и немир за тоа зошто сите овие детали и минијатури од бурните настани преоѓаат во заборав и исчезнување ќе остане секогаш отворена. Анализирајќи го историскиот избор Пол Рикер (во "Историја и вистина", 1955) забележува дека "... воопшто не е исцрпена неговата смисла, кажувајќи дека историчарот ја избира самата рационалност на историјата. Овој избор на рационалност претполага еден друг избор, во самата дејност на историчарот; овој друг избор се должи на нешто, кое би можело да се нарече "проценка за значајност", оценка која го раководи изборот на настаните и факторите. Историјата преку историчарот ги избира, анализира и сврзува само значајните настани. Точно тука се сместува субјективноста на

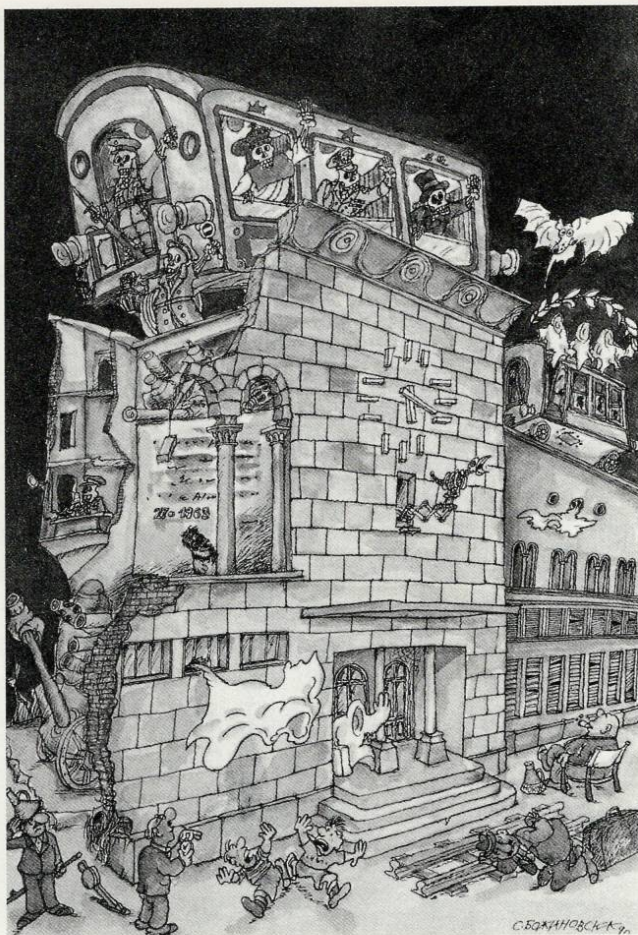
историчарот... имено оценката на значајноста е таа, која елиминирајќи го второстепеното, ја создава приемливоста: преживеаното е неповрзано, најзначајно; а расказот е поврзан, значаен со својата приемливост. На тој начин самата рационалност на историјата зависи од таа оценка за значајност, кој што не располага со сигурен критериум”.

На моменти, гледајќи ги овие карикатури на Божиновска каде на определен локалитет со најчесто големи димензии се случуваат бројни движења, различни штосеви, се појавуваат секакви личности и професии, се манифестираат едно чудо на карактери, настани, политички определби итн.итн...; односно сето ова, неповрзано и случајно а обединето со просторот на случувањето, од време на време, во свеста на авторот на овој текст, се појавува како определена визуелна парадигма за наведената анализа на Рикер.

Историската документарност во карикатурите на Сунчица Божиновска веројатно спаѓа во онаа категорија која Пол Рикер ја обележува како второстепена, блиска до преживеаното, кое само по себе е неповрзано, еден молах од настани кои ништо на светот неможе да ги поврзе ниту да им даде определена смисла. Тие како неважни се наоѓаат вон од приказната на историјата но не и од преживеаното. Тие се една друга историја, белешки на некои настани, личности, локации кои останале забележани во свеста на еден просечен жител на еден град, ако воопшто може да се каже за еден карикатурист дека е просечен граѓанин на било кој град.

Лазо Плавевски

ГРАД ГРАДИЛА САМОВИЛА, ТУКА, ТАКА, ПОД ОБЛАКА

Следниот податок може да се цитира и попрецизно. Јас поедноставувам: на Земјава живеат 4.000.000.000 жители. 4.000.000 се правници. 400.000 се политичари. Податокот тврди дека на светот не можат да се избројат повеќе од 4.000 професионални карикатуристи.

Кон тоа ретко множество посветени луѓе припаѓа и Сунчица Божиновска.

Пред извесно предимно време (забележете колку е полезен јазикот на метеоролозите), истражував една небула која (сосем разбирливо) ме предизвика прво мене. Како коментатор за архитектура (овде нема да пишувам за реткоста на тоа занимање) и како архитект, се зафатив со исцислување на односот архитектура и пишан збор. И овој податок може да се цитира со поголема прецизност но би сакал да обрнам внимание на соодносот: научно техничката литература во светот се движи со брзина од 200.000 страници дневно. Македонското издаваштво во сверата на архитектурата се движи со одвај 20 реда на ден! Од тие 20 реда ги потпишуваат неархитекти односно луѓе од другите професии! Во тие 6 реда ја откриваме и Сунчица.

Инерцијата се разбира, го почитува својот закон и ако нема триење би констатирале рамномерно праволиниско движење односно би имале среќа да читаме по дваесетина реда дневно за и околу играта архитектура ако таа ангажира најмалку 75% од националниот доход! Но со оглед на познатиот факт дека Македонија сепак не е вакум, ние се задоволуваме и со по нешто на неделата, месецот... Ние сваќаме дека е се друго поважно.

Ретката и исклучителна идеја, да се издаде монографија на Скопје согледана преку цртежот на реткиот и исклучителен карикатурист Сунчица Божиновска, претставува редок исклучок во навиките на нашата култура на живеење. Секогаш кога ќе чуеме дека се прави монографија, нашата навика не успокојува и не потсетува дека ќе се соочиме со убаво проверена химна за

растежот кон светлата иднина подржана од темното минато, но славно се разбира. Потоа кунсдрук, се разбира, и авионски снимки (Господ го набљудува и варди нашето место), и политиката, стопанството и културата. Се убаво на око. Оваа монографија се обраќа на сетилото за допир. Топлина и живот во, би се рекло, неславно пулсирање на вистинскиот скопски живот. Секојдневјето на недовестностите од кои единствено се множат приказните. А градот е приказна. Скопје е исклучителна приказна. И ретка, како што (забележувам повеќе за себе) подвлекувам се посилно во ова размислување. Сунчица ја пресликува топлината на нашата каша што си ја замесуваме и што не меси нас по амбиентите што ги градиме, а што всушност нас не градат за ние да ги доградиме за да можат нас да не изградат. И додека шетам низ Скопје на Сунчица Божиновска во мене кристализира една чуденка: **ЗОШТО ТОЛКУ ПЕЧАТАРСКА БОЈА, РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЈА СИГНАЛИ И РАБОТНИ ЧАСОВИ ПО САЛИТЕ ЗА ВИСОКИ ОДЛУКИ, ЗА НАСТАНИ КОИ СЕ МОНОТОНО ИСТИ ОДКАКО СЕ ПАМЕТИ ИСТОРИЈАТА НА ПОЛИТИКАТА, КОГА ОРИГИНАЛНОСТА, ЖИВОТВОРНОСТА И ВИСТИНСКИТЕ НАСТАНИ КОИ ГО СЛАВАТ И ПРАВАТ ЖИВОТОТ СЕ МНОГУ ПОБЛИСКУ, НА ДОФАТ НА РАКАТА, ВО ЧАРШИЈАТА, МАЏИР МААЛО, КАЈ "ИДАДИЈА", КАЈ КРИЛЕСТАТА ПАЛАТА, ВО АВТОБУСОТ БРОЈ 19, НА ПАЗАР ПОД МОСТОТ, НА ПЛАНИНАРСКИОТ ДОМ ВОДНО...** Зарем е тоа неславно? Зарем славата на Градот не произлегува од токму тој човек што пливајќи низ неизвесноста на скопскиот лавиринт го запишува своето име во секавањата на исти такви луѓе кои насмевнувајќи се на откритието на животот во третата божја димензија ја чинат разбирлива бессмртноста на нашите души пресликани во градбите кои верувам полека учиме како да ги сакаме. **ГРАД ГРАДИМЕ САМОВИЛО, ТУКА ТАКА, ПОД ОБЛАКА**

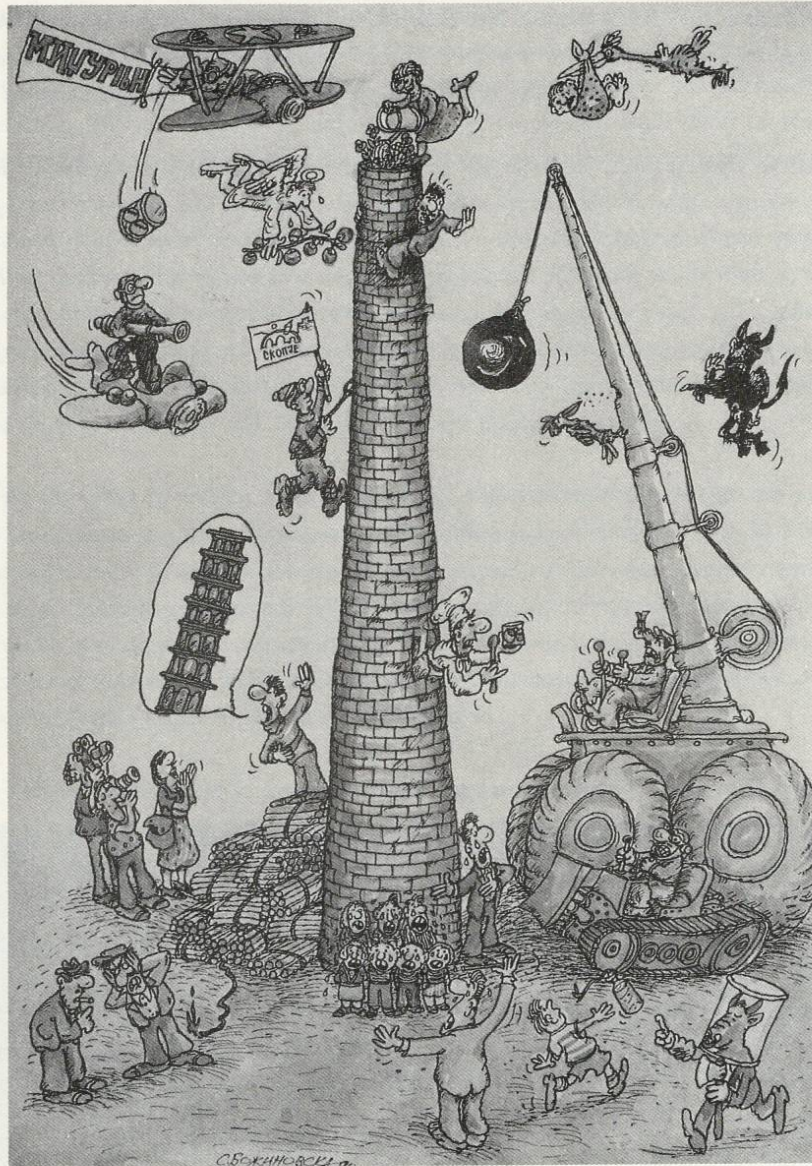
Вангел Божиноски

Она што им дава посебен имиџ на колор карикатурите на Сунчица е најмногу од се, нејзината способност во обработката на темата, која најчесто сама ја одбира, да "погоди во центарот". Уште една причина зошто нејзините теми — карикатури се генерациски — универзални! Првите критичари на секоја објавена карикатура, младите новинари на скопската рубрика на "Нова Македонија", редовно, гледајќи го оригиналот, во својот "осврт" го оценуваат како "Ова е многу добро, одличен штос, ова и е јако, види ја — растура"! Коментарите на повозрасните колеги, како и на нашите читатели, се разбира, се изразуваат со нешто поинакви зборови, но — суштината е иста! Зашто Сунчица белината на хартијата и нејзината специфична и препознатлива линија успева толку умешно да ги обои, да ги згусне и да ги наполни со Скопје и со скопјани, што читателот мора по првиот поглед, да упати и втор, трет, четврт...

Со еден збор, карикатурите на Сунчица за Скопје се толку тесно поврзан и со градот и со неговите жители, што се чини дека тие развија еден посебен начин на комуникација која некој од страна, тешко дека ќе може да ја разбере. На пример, обидете се на некој странец, да му објасните, да му преведете дека кратерот прикажан на карикатурата во кој некои носковци садат цвеќе, некои бараат закопано богатство, а други — археолошки предмети е всушност само една од "ударните дупки" со кои се полни градските улици. Како ќе го преведете изразот "ударни дупки"? *Hitting holes*? И затоа, додека луѓето од страна ќе го оценуваат цртежот, композицијата и можеби, ќе успеат да препознаат некоја типично градска ситуација, само скопјани со стопостотна сигурност можат "од прва" да ја сфатат пораката, која некогаш со потшепнување, почесто — гласно и јасно им ја соопштува Сунчица Божиновска. Затоа, колор карикатурите на оваа авторка сосема слободно можат да се користат и како тест за откривање на скопјаните, кои без проблеми разбираат — "што сакал да каже авторот".

Но и тие и оние од страна можат да откријат дека некаде таму, помеѓу "боцкањата", критиките, острите коментари и градските штосеви на тема на нашата неорганизираност, заборавањето, негрижа, малограѓанштина, неснаоѓање и што ли уште не, има и пулсира и голема љубов кон овој град, кон Скопје и кон неговите — скопјани..

Жанета Скерлев

The caricatures that are shown at this exhibition are an assemblage of two series, identical in the subject matter and the technical approach. The first set of these caricatures was being published in the "Skopje" column in the newspaper "Nova Makedonija", continually from 1989 to 1992, and the second one was made for the Kosta Balabanov's book "The Old Market of Skopje" (issued by The Tourist Association of Skopje, 1994). These caricatures originally appeared in the magazine "Osten" ("Sting"), but, since that magazine was printed only in b/w technique at that time, Sunchica Bozinovska offered this idea to the newspaper "Nova Makedonija" which already had color pages in its issues.

This fact leads us to the very source of the motivation for creating this series. Her approach comprises many events, situations, individuals and jokes shown through various objects and institutions of Skopje. This approach calls for a rather meticulous performance (considering the numerous details, figures and ideas), larger dimensions of the issue and color (this word is never used in the museum routine when describing a certain work of art, but, however, it seems to be applicable for the caricature), which will present the topic with a better expressiveness. Namely, this, previously calculated, approach counts on certain presentation and repetition. The "Skopje" column seemed to be almost ideal for this type of caricatures. Skopje becomes the actor within the frames of the caricature. This does not happen that often, especially not with us.

The problem we are dealing with is not the fact that a lot of events, problems, individuals or situations of this town are not the topic of some mas-media, but that the very town, presented through its most eminent objects, ugly or beautiful, usually the previous, becomes the participant of a language game.

This approach (numerous figures, jokes, events joined by an object or an event) is not unknown in the habits of the Macedonian caricaturists. Some of them apply it occasionally. The roots, the influences and, probably, the most significant results were incited by Vasilie Popovic - Cico and his caricatures from the 1940s and the 1950s, which comprised a lot of individuals joined in the caricature on the occasion of some project, problem or event. The difference is evident. The focus is reversed. Cico draws portrait-caricatures (particular, actual persons), joined together by an event that is symbolically indicated somewhere in the background of the composition. Cica (the former author's signature of Bozinovska) offers the common figures from her drawing repertoire, with an actual, well-known object in the background. The only personality in her series is Skopje.

Bozinovska follows the school of caricature which applies clean lines, tending to define all the objects, figures or events through a system of signs available for accessible reading and retelling the presumed event, idea or quip. This school (existing in many countries, especially in Eastern Europe), teaches that an item, an object, a creature, a plant etc. is not to be presented through its specific particularity, but through its generality, as an idea of the object, ignoring the specific particularities. There is another school of caricaturists, and, especially, illustrators, that teaches the opposite: the object or the figure can be shown only as classified according to type. For example, the tree must not be generalized. It should be either a birch, or an oak, or a poplar.

It was necessary to point out this distinction because these caricatures of Bozinovska comprise both schools. The figures and the various events in the foreground can be classified as following one of the schools and the objects and the town as following the other one.

Often, in the process of realization, Bozinovska uses photo-documentation. But, however, (applying this method some caricaturists only produced unattractive immobility in the composition) there are certain exceptions which in some caricatures present the town with an attractive dimension. These vistas were created by a caricaturist who was moving through these quarters, who has seen them from various viewpoints, and who used the photo-documentation only as a memo pad. That is why in some of her caricatures Skopje, probably, seems to its citizens familiar and agreeable.

But, that is not all. Through these quarters and situations flows a life full of passion and action, a life quite typical for the caricature. Numerous characters, professions, events, related or unrelated to the topic are parading through. I would like to remind that the period when most of the caricatures were created (1989-92) was somewhat tumultuous, exceptionally tumultuous for a caricaturist's life and career. The events drawn by Bozinovska are usually details. At this moment we feel them pretty close, but no other media took notice of them, neither did they find a place in the choice of the history. Our perplexity and anxiety, emanating from the fact that all these details and miniatures fall into oblivion and disappearance, will never be mastered. Analyzing the choice of the history Paul Ricoeur (in "History and the Truth", 1955) noticed that "...its sense is not exhausted in stating that the historian chooses the mere rationality of the history. The choice of rationality is presupposed by another choice which is comprised in the engagement of the historian; this other choice is due to something that could be called "estimation of the significance", an evaluation that directs the choice of the events and factors. Through the historian the history chooses, analyzes and connects the important events. This is where the personality of the historian is revealed... Namely, the estimation of the significance is the one that, by eliminating the secondary, generates the acceptability: the experienced is incoherent, insignificant; and the tale is coherent, significant in its acceptability. So, the mere rationality of the history depends on the estimation of the significance which does not offer a reliable criteria."

Bozinovska's caricatures show some over-sized quarters that serve as a setting for the occurrence of diverse activities, quips, individuals, professions, a whole bunch of characters, events, political determinations etc.; all this, incoherent and accidental, but related to the milieu where it occurs, seems to the author of this text as a visual paradigm of Ricoeur's analysis cited above .

The historical grounds of Bozinovska's caricatures probably places them in the category established by Paul Ricoeur as "the secondary", close to the experienced, being unrelated in itself, an infinity of events that could not get related nor presented with certain meaning by anything on this world. Being insignificant, they are out of the history tale, but not out of the experience. They are a special history, evidence of some events, individuals or places that were registered in the mind of an average citizen of a town, if only the caricaturist can be considered an average citizen of any town.

Lazo Plavevski

*GRAD GRADILA SAMOVILA, TUKA, TAKA, POD OBLAKA
(The fairy built a town, here and there, underneath the cloud)*

The following datum could be quoted even more precisely. I am simplifying: the Earth has 4 000 000 000 inhabitants. 4 000 000 are lawyers. 400 000 are politicians. The datum states that not more than 4 000 professional caricaturists could be counted in the world.

This rare multitude of consecrated people comprises Sunchica Bozinovska as well.

A mostly certain time ago (the applicability of the meteorologists language is obvious) I was researching a nebula that, of course, in the first place challenged me. As a critic of the architecture (I am not going to write about the rarity of this profession) and as an architect I was engaged to clarify the relation architecture - written word. This datum could be, also, cited more precisely, but I would like to pay attention to the relation: the scientific-technical literature in the world is going with the speed of 200 000 pages per day. The Macedonian editions in the filed of the architecture are going hardly 20 lines per day. 6 lines out of these 20 are signed by non-architects, i.e. people of other professions!!! Sunchica can be found within this 6 lines.

The inertia is obeying its law and if there were no friction we could determine an even, rectilinear movement and we would be lucky to read about twenty lines a day on and about the play called architecture, although it engages at least 75% of the national income. But, concerning the fact that Macedonia is not a vacuum after all, we are satisfied with a little something in a week, in a month... We realize that everything else is more important.

The rare and exceptional idea to publish a monograph of Skopje viewed through the drawings of the rare and exceptional caricaturist Sunchica Bozinovska is a rare exception of the routine in our culture of living. Whenever we hear of a monograph being prepared our routine calms us down and reminds us that we are to meet a well checked hymn praising the progress towards the light future, supported by the dark past, but, of course, glorious. Then, of course, follow the kunstdruck and the bird's-eye viewed photographs taken from a plane (God is watching and guarding our place), and the politics, the economy and the culture. A nice picture. This monograph is addressing the sense of touch. Ardor and liveliness in the inglorious pulsation of the real life of Skopje. The everyday events full of feeble-mindedness where only rumors are multiplying. But, the town is a tale. Skopje is an extraordinary tale. And a rare one, as I (this is more to myself) emphasize more and more in this reflection. Sunchica is copying the warmth of the mash we have been kneading while the mash is kneading us throughout the ambiances we are building, and that are, in fact, building us, so that we can build them up so that they could build us up. While walking through Skopje I a query came up to my mind : WHAT IS THE PURPOSE OF SO MUCH PRINTING PAINT, RADIO AND TELEVISION SIGNALS AND WORKING HOURS THROUGHOUT THE HALLS FOR HIGH DECISIONS, CONCERNING THE EVENTS THAT ARE MONOTONOUSLY THE SAME SINCE THE BEGINNING OF THE HISTORY OF THE POLITICS, WHEN THE ORIGINALITY, THE LIVELINESS AND THE REAL EVENTS THAT MAKE THE LIFE ARE MUCH MORE CLOSER, AT ARM'S LENGTH: IN THE OLD MARKET, IN THE "MADZIR" QUARTER, AT "IDADIJA", AT THE WINGED PALACE, IN THE BUS NO.19, AT THE MARKET, UNDER THE BRIDGE, IN THE MOUNTAINEERS" LODGING ON VODNO...! Is it inglorious? Is not the glory of the town emanating from that particular man that, swimming through the uncertainty of the labyrinth of Skopje, inscribing his name into the memories of people like himself who, smiling at the discovery of life in the third God's dimension, make understandable the immortality of our souls copied into the buildings that we are beginning to learn how to love. WE ARE BUILDING A TOWN, FAIRY, HERE, THERE, BENEATH THE CLOUD.

Vangel Božinoski

The attribute that is granting Sunchica's color caricatures with a distinguished image is her ability to master the topic, usually chosen by herself, and to hit into the "bull's eye". This is one more reason why her topics - caricatures are universal for all generations. The first critics of each published caricature in the "Skopje" column of "Nova Makedonija", the young journalists, when looking at the original, regularly judge it as "this is very good; excellent quip; this is great; look at her, she's smashing" The comments coming from the older colleagues and from our readers are, of course, expressed in somewhat different words, but, the point is the same! Sunchica so successfully managed to replenish with color the whiteness of the paper bounded by her recognizable line and to fill it with Skopje and its citizens, that after the first glance the reader should take the second, and a third and a fourth one...

Namely, Sunchica's caricatures are so firmly devoted to the town and its citizens that the citizens seem to have developed a special way of communication, rather unclear to the non-citizens. Let's try, for example, to explain or to translate to some foreigner that the crater where some big-noses are planting flowers, some are looking for buried gold and some for archeological artifacts is, in fact, just one of the "hitting holes". So, while the others try to judge the drawing, the composition or even to recognize some situation typical for the town, only the citizens of Skopje will, with a hundred percent certainty, get the message, sometimes whispered, but more often, loud and clear pronounced by Sunchica Bozinovska. That's why her color caricatures could be, doubtlessly, used as a test for detecting Skopje citizens, since they find no difficulty in understanding "what was the author up to".

But, both they and the non-citizens could find out that somewhere among the "pricks", the critiques, the keen comments and the town quips dealing with our disorganization, forgetfulness, negligence, "petite bourgeois" reasoning, lack of resourcefulness and a lot of other things, pulsates great love for this town, for Skopje and its citizens - Skopjani.

Žaneta Skerlev

БИОГРАФИЈА

Сунчица Божиновска е родена на 16.01.1949 година во Куманово. Се школувала на Школата за применета уметност а првата карикатура ја има објавено во весникот "Остен" во 1966. Оттогаш натаму објавува во повеќе весници кај нас и во странство – "Јеж", "НИН", "Слободна Далмација", "Берекин", "Павлиха", "Пардон", "Л' канер еншане", "Стршел" и многу други. Во 1983 во издание на НИО "Студентски збор" излегува нејзината книга "Победени победници".

Постојано е вработена во весникот "Остен" од 1984.

Член е на Здружението на карикатуристите на Македонија.

Адреса: Боро Петрушевски 11 тел. 208-080

САМОСТОЈНИ ИЗЛОЖБИ

- 1969 Куманово, Уметничка галерија, "Батко Ѓорѓија"
- 1983 Куманово, Уметничка галерија, "Батко Ѓорѓија"
Вараждин, Хрватска, Градски музеј, "Батко Ѓорѓија"
- 1986 Радовиш, Центар за средно насочено образование "Јосип Броз Тито"
Кратово, Музеј и галерија
- 1987 Скопје, Музеј на Македонија, "Еротска карикатура"
- 1989 Белград, Југославија, во организација на весникот "Јеж", "Еротска карикатура"
- 1990 Сплит, Хрватска, во организација на весникот "Берекин", "Еротска карикатура"
- 1991 Скопје, Новинарски клуб, "Скопје во карикатура"
- 1992 Куманово, Дом на културата, "Скопје во карикатура"
- 1944 Скопје, Галерија "Остен", "Еротска карикатура"
- 1994 Скопје, Музеј на град Скопје, "Скопје"

НАГРАДИ

- 1968 Будва, Југославија, II награда на југословенскиот фестивал на хумор
- 1969 Будва, Југославија, награда на весникот "Чик" на Југословенскиот фестивал на хумор
Белград, Југославија, III награда на II Салон на воена карикатура
- 1970 Куманово, Ноемвриска награда на Куманово
- 1971 Белград, Југославија, II награда на Петтиот југословенски конкурс на карикатура "Пјер '74"
- 1974 Белград, Југославија, III награда на Седмиот југословенски конкурс на карикатура "Пјер '74"
- 1975 Земун, Југославија, I награда на Четвртиот конкурс на воздухопловна карикатура
- 1976 Самобор, Хрватска, Кристален пехар
- 1978 Белград, Југославија, III награда на Југословенскиот конкурс на карикатура "Пјер '78"
Пистоја, Италија, II награда
- 1981 Асти, Италија, III награда
- 1984 Белград, Југославија, III награда на Меѓународниот конкурс за карикатура "Мојот поглед на светот"
Истанбул, Турција, III награда на Фестивалот на карикатура "Златен рог"
Штип, Годишна награда на Здружението на карикатуристите на Македонија
"Василие Повповиќ-Цицо".
- 1985 Скопје, III награда на VI. Годишна изложба на Здружението на карикатуристите на Македонија
Пистоја, Италија, III награда
Беринген, Белгија, III награда
Дуизбург, Германија, III награда
- 1986 Токио, Јапонија, II награда на Фестивалот на карикатура на весникот "Јомиури Шинбун"
- 1987 Токио, Јапонија, III награда на Фестивалот на карикатура на весникот "Јомиури Шинбун"
- 1989 Токио, Јапонија, III награда на Фестивалот на карикатура на весникот "Јомиури Шинбун"
- 1991 Куманово, Награда за придонес во развојот и долгогодишна соработка на НРИО "Наш Весник"
- 1992 Акшекир, Турција, Награда на градот Истанбул на Фестивалот на карикатура "Насредин Оца"
- 1993 Винаца, III награда на Фестивалот на хумор и сатира "Ин Винаца веритас"
Скопје, 13 ноемврска награда

BIOGRAPHY

Sunchica Bozinovka was born on the 1st of January 1949 in Kumanovo. She graduated from the School for Applied Arts. Her first caricature was published in the magazine "Osten" ("Sting") in 1966. Since then she has her caricatures published in the magazines here and abroad: "Jez", "NIN", "Slobodna Dalmacija", "Berekin", "Pavliha", "Pardon", "Le cannard enchainé", "Strshel". In 1982 NIO "Studentski zbor" published her book "Pobedeni pobednici" ("Mastered Winners"). Employed at the magazine "Osten" since 1984.

Member of the Macedonian Association of the Caricaturists.

Address: Boro Petrushevski 11

Phone: 208 080

ONE MAN EXHIBITIONS

- 1969 Kumanovo, "Batko Georgija", The Art Gallery,*
- 1983 Kumanovo, "Batko Georgija", The Art Gallery,
Varazdin, Croatia, "Batko Georgija", The City Museum,*
- 1986 Radovish, Educational Center "Josip Broz Tito"
Kratovo, Museum and Gallery*
- 1987 Skopje, "Erotic Caricature", Museum of Macedonia*
- 1989 Beograd, "The European Caricature", organized by "Jez"*
- 1990 Split, Croatia, "Erotic Caricature", organized by "Berekin"*
- 1991 Skopje, "Skopje in the Caricature", The Journalists Club*
- 1992 Kumanovo, "Skopje in the Caricature", Cultural Center*
- 1994 Skopje, "Erotic Caricature", Gallery "Osten"*
- 1994 Skopje, "Skopje, Museum of the City of Skopje"*

AWARDS

- 1968 Budva, Yugoslavia, second place at the Yugoslavian Festival of Humor*
- 1969 Budva, Yugoslavia, award of the magazine "Chik" at the Yugoslavian Festival of Humor
Beograd, Yugoslavia, third place at the Second Salon of Military Caricature*
- 1970 Kumanovo, The November Award of Kumanovo*
- 1971 Beograd, Yugoslavia, second place at the Fifth Yugoslavian Caricature Contest "Pjer '74"*
- 1974 Beograd, Yugoslavia, third place at the Seventh Yugoslavian Caricature Contest "Pjer '74"*
- 1975 Zemun, Yugoslavia, the first place at the Fourth Contest of Aviation Caricature*
- 1976 Samobor, Croatia, The Crystal Cup*
- 1978 Beograd, Yugoslavia, third place at the Yugoslavian Caricature Contest "Pjer '78"
Pistoia, Italy, second place*
- 1981 Asti, Italy, third place*
- 1984 Beograd, Yugoslavia, third place at the International Caricature Contest "My view of the World"
Istanbul, Turkey, third place at the Caricature Festival "Golden Horn"
Shtip, The Annual Award of the Macedonian Association of Caricaturists "Vasilie Popovic - Cico"*
- 1985 Skopje, third place at the Fourth Annual Exhibition of the Macedonian Association of Caricaturists
Pistoia, Italy, third place
Beringen, Belgium, third place
Duisburg, Germany, third place*
- 1986 Tokyo, Japan, second place at the Caricature Festival organized by the newspaper "Yomiuri Shinbun"*
- 1987 Tokyo, Japan, third place at the Caricature Festival organized by the newspaper "Yomiuri Shinbun"*
- 1989 Tokyo, Japan, third place at the Caricature Festival organized by the newspaper "Yomiuri Shinbun"*
- 1991 Kumanovo, Award of the NRIO "Nash Vesnik" for exceptional contribution and cooperation*
- 1992 Aksekir, Turkey, Award of the City of Istanbul at the Caricature Festival "Nasredin Hodza"*
- 1993 Vinica, third place at the Festival of Humor and Satire "In Vinica Veritas"
Skopje, the "13th of November" award*

1. *Македонски народен театар, 1989*
туш и акварел на хартија, 44 x 34
Macedonian National Theater, 1989
2. *Камениот мост (Шверц – комерц), 1989*
туш и акварел на хартија, 50 x 35
Stone Bridge (Smuggling Commerce), 1989
3. *Стара чаршија, 1989*
туш и акварел на хартија, 50 x 35
Old Market, 1989
4. *Грчкиот конзулат, 1989*
туш и акварел на хартија, 50 x 35
Greek Consulate, 1989
5. *НИП "Нова Македонија", 1990*
туш и акварел на хартија, 80 x 50
NIP "Nova Makedonija", 1990
6. *Соборниот храм "Св. Климент Охридски", 1990*
туш и акварел на хартија, 50 x 35
Cathedral Church "St. Kliment Ohridski", 1990
7. *Републичко собрание (Парламент), 1990*
туш и акварел на хартија, 50 x 35
Republic Assembly (Parliament), 1990
8. *ПТТ, 1990*
туш и акварел на хартија, 45 x 35
PTT, (The Post Office), 1990
9. *Музеј на град Скопје (духови), 1990*
туш и акварел на хартија, 50 x 35
The Museum of the City of Skopje, 1990
10. *Дал Фуфо, 1990*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Dal Fufo, 1990
11. *Државна болница, 1990*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
State Hospital, 1990
12. *СОК, 1990*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
SOK (Government Auditing Office), 1990
13. *Оцакот на "Мичурин", 1990*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
The Chimney of "Michurin", 1990
14. *Борба меѓу црвени и зелени, 1990*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Battle between the Red and the Green, 1990
15. *Трговски центар, 1990*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Shopping Center, 1990
16. *Избори во МТВ, 1990*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
The Elections in MTV, 1990
17. *Дом на млади "25 мај", 1990*
туш на акварел на хартија, 58 x 38
The Youth Center "25th of May", 1990
18. *Кале, 1991*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Kale, 1991
19. *Коцкари, 1991*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Gamblers, 1991
20. *Градско собрание, 1991*
туш и акварел на хартија, 47 x 35
The City Assembly, 1991
21. *СИЗ на невработени, 1991*
туш и акварел на хартија, 46 x 32
SIZ (The Burro) for the Unemployed, 1991
22. *Скопски панаѓур, 1991*
туш и акварел на хартија, 50 x 35
Skopje Fair, 1991
23. *Градски стадион (Вардарци), 1991*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
City Stadium - Vardarci, 1991
24. *Камениот мост (Водици), 1991*
туш и акварел на хартија, 50 x 35
Stone Bridge, (The Twelfth Night), 1991
25. *Градскиот базен во "Центар", 1991*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
City Pool in "Centar", 1991
26. *Трговија на мало, 1991*
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Retail Trade, 1991

27. Водно, 1991
туш и акварел на хартија, 50 x 35
Vodno, 1991
28. Драмски театар, 1991
туш и акварел на хартија, 47 x 32
The Drama Theater, 1991
29. Це-Ка, 1991
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Ce - Ka (The Central Committee), 1991
30. Универзитетот "Кирил и Методиј", 1991
туш и акварел на хартија, 50 x 36
University "Cyril and Method", 1991
31. МАНУ, 1991
туш и акварел на хартија, 50 x 36
MANU (Macedonian Academy of Sciences and Art),
32. Стоковна куќа "Мост", 1991
туш и акварел на хартија, 47 x 32
Department Store "Most", 1991
33. Чаирска романса, 1991
туш и акварел на хартија, 50 x 36
The Romance of "Chair", 1991
34. Палер Македонија, 1991
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Palair Macedonian, 1991
35. Среќна Нова 1991, 1991
туш и акварел на хартија, 55 x 37
Happy New 1991, 1991
36. Мацир Маало, 1991
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Madzir Maalo (The "Madzir" Quarter), 1991
37. Дал Мет Фу, 1991
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Dal Met Fu, 1991
38. Тхе Бит пазар Бенк, 1992
туш и акварел на хартија, 50 x 35
The Bit-Pazar Bank, 1992
39. Мек— Доналд во перспектива, 1992
туш и акварел на хартија, 50 x 35
Mac Donald in Perspective, 1992
40. "Градски мозаици" и скелети, 1992
туш и акварел на хартија, 50 x 34
The City Brains" and Skeletons, 1992
41. Иладија, 1992
туш и акварел на хартија, 50 x 37
Idadija, 1992
42. Спортски клуб, 1992
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Sport Club, 1992
43. Сите амбасади во Старата чаршија, 1992
туш и акварел на хартија, 50 x 36
All the Embassies in the Old Market, 1992
44. Зелено пазарче, 1992
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Green Market, 1992
45. Градски плоштад, 1992
туш и акварел на хартија, 34 x 50
City Square , 1992
46. Мала станица, 1992
туш и акварел на хартија, 50 x 36
Mala stanica (The Small Station), 1992
47. Белградска улица во Старата чаршија, 1994
туш и акварел на хартија, 55 x 36
The Belgrade Street in the Old Market, 1994
48. Безистен, 1994
туш и акварел на хартија, 55 x 36
Bezisten (The Roofed Market), 1994
49. Казанции, 1994
туш и акварел на хартија, 50 x 35
Kazandzii (The Coppersmiths), 1994
50. Бит пазар, 1994
туш и акварел на хартија, 50 x 35
Bit-pazar, 1994
51. "Св. Спас", 1994
туш и акварел на хартија, 50 x 35
"St Spas", 1994
52. Стара скопска чаршија, 1994
туш и акварел на хартија, 54 x 60
The Old Market of Skopje, 1994

Издава
Музеј на град Скопје
Одговорен уредник
Климе Коробар
Поставка на изложбата
Лазо Плавеvски
Дизајн на каталогот
Фросина Зафировска
Превод на англиски јазик
Марија Хацимитрова-Иванова
Реализација на изложбата
Стручна служба на Музејот на град Скопје
Музеј на град Скопје, ноември, 1994

Published by
Museum of the City of Skopje
Editor-in-Chief
Klimes Korobar
Exhibition Concept
Lazo Plavevski
Layout
Frosina Zafirovska
Translated into English by
Marija Hadzimitrova-Ivanova
Produced by
A Special Team of the Museum of the City of Skopje
Museum of the City of Skopje, November, 1994

CIP — Каталогизација во публикација
Народна и универзитетска библиотека
"Климент Охридски", Скопје

БОЖИНОВСКА, Сунчица

"Скопје" / Сунчица Божиновска ;
(поставка на изложбата Лазо Плавеvски ;
дизајн на каталогот Фросина Зафировска ;
превод на англиски јазик Марија
Хацимитрова-Иванова) = "Skopje" /
Suncica Bozinovska ; (exhibition
concept Lazo Plavevski ; layout Frosina
Zafirovska ; translated into English by
Marija Hadzimitrova-Ivanova). — Скопје :
Музеј на град Скопје = Skopje : Museum of
the City of Skopje , 1994. — 16 стр. : илустр.
(делумно во бои) ; 21 x 28 см

Тираж 500. — Текст на маk. и англ. јазик.
— Биографија : стр. 12
ISBN 9989 — 612 — 02 — 3

Печати
Печатница "МИЛЕ", Скопје
Тираж: 500

